

Aan: Onderhandelaars VVD, D66, CDA en CU

Cc: woordvoerders Wonen, vaste commissie BZK

Geachte onderhandelaars,

“De grens is bereikt”, dat schreef de G4 in oktober 2019 in een oproep aan het huidige (nu demissionaire) Kabinet mbt de situatie van dak- en thuislozen in de grote steden. En in juli van dit jaar schreef de commissie Ter Haar (bestaande uit 5 ministeries (BZK, VWS, OCW, J&V, SZW), de VNG, G4, G40 en Aedes) in het adviesrapport ‘Een thuis voor iedereen: “De huisvesting van aandachtsgroepen staat onder druk en de trend laat een verslechtering zien”. Kortom, er is in 2 jaar (te) weinig veranderd en de ambitie om in 2030 voor iedereen een prettig en betaalbaar (t)huis te hebben lijkt verder weg dan ooit.

De conclusie van de commissie Ter Haar was overduidelijk en staat nog steeds als een huis: de huisvesting van aandachtsgroepen, mensen in een kwetsbare positie aan de onderkant van de woningmarkt, staat onder druk en de situatie is eerder aan het verslechteren dan aan het verbeteren. De huisvestingsopgave in het algemeen, en in het bijzonder voor mensen waar wat meer voor nodig is, is complex en tijdrovend. Door krapte op de woningmarkt verblijven mensen langer in opvang of beschermd wonen of komen daar juist eerder in terecht met alle maatschappelijke en financiële effecten van dien. Urgentie is dus geboden. Niets doen of vertraging werken tweedeling en kansenongelijkheid in de hand. In het rapport zijn dan ook twee hoofdaanbevelingen gedaan:

- Een integraal spoedpakket dat bestaat uit maatregelen waarop we op de korte termijn moeten doorpakken.
- Een interbestuurlijke nationale samenwerkingsagenda ‘Een thuis voor iedereen’ die zorgt voor een structurele, integrale en interbestuurlijke samenwerking voor de komende tien jaar.

Deze aanpak staat of valt met de beschikbare financiële middelen en voldoende betaalbare woonplekken. In de komende jaren is jaarlijks vijf miljard euro per jaar – voor gemeenten en andere betrokken partijen – nodig om die gecombineerde aanpak te kunnen realiseren. Hiermee worden echter ook kosten bespaard die nu voortvloeien uit de niet-passende huisvesting en/of slechte begeleiding van mensen. En ontstaat er ook weer meer ruimte op de woningmarkt voor de reguliere woningzoekende.

Dweilen met de kraan open

Iedere dag zien wij in onze steden hoe urgent deze woonproblematiek aan de onderkant van de woningmarkt is. Wij roepen u op om hier aan de onderhandelingsstafel niet lichtzinnig overheen te stappen. Mensen die losgerukt van huis en haard na een scheiding en mislukte (spoed)zoektocht naar betaalbare woonruimte noodgedwongen in de daklozenopvang belanden. Een ouder echtpaar met een laag inkomen dat dolgraag wil verhuizen naar een kleinere, betaalbare woning. Een vluchtelingengezin dat na een periode vol onzekerheid zo graag weer aan een toekomst en eigen thuis wil bouwen. Drie voorbeelden van groepen mensen die we in niet de kou kunnen laten staan en waarvoor nu te vaak geen plek is. Als u er in uw gesprekken niet uitkomt op dit punt, dan vrezen we het ergste voor de volkshuisvestelijke plicht die we met elkaar hebben voor mensen in een kwetsbare positie en blijft het dweilen met de kraan open.

Woningbouw, ondersteuning, interbestuurlijke regie en wet- en regelgeving

Deze financiële claim staat uiteraard niet op zichzelf. Deze claim staat voor gemeenten niet op zichzelf. Gemeenten pleiten al jaren voor voldoende middelen en eerlijke financiële verhoudingen om onze taken goed uit te kunnen voeren. En er is ook meer nodig om voor iedereen in Nederland een prettig en betaalbaar (t)huis te realiseren. Zaken waarvoor wij ons samen met het nieuwe Kabinet voor in willen zetten!

1. **Het realiseren van een (t)huis voor iedereen is primair een woonprobleem.** Meer betaalbare woonplekken vrijspelen is essentieel voor alle aandachtsgroepen op de woningmarkt, w.o. dak- en thuislozen, statushouders, en ex-gedetineerden. Hiervoor is het noodzakelijk om woningbouw voor mensen in een kwetsbare positie te prioriteren in alle gemeenten (niet alleen in de grote steden), dit kunnen ook flex-woningen zijn.
2. Het is nodig om **te investeren in extra middelen voor hulp, begeleiding en preventie** en om toezeggingen te krijgen voor meer budget voor langere termijn zorg en ondersteuning kwetsbare groepen. Niet alleen het hebben van een huis, maar het ervaren van een thuis is wat mensen het gevoel geeft weer mee te doen in onze samenleving.
3. Alle gemeenten dienen verantwoordelijk te zijn voor het bieden van ondersteuning aan hun eigen inwoners die hun woonplek dreigen te verliezen. Maar centrumgemeenten zijn niet in staat de problemen mbt huisvesting alleen op te lossen, regie en sturing op woningmarkt en spreiding van de problematiek is nodig. **Interbestuurlijke sturing, bijvoorbeeld vanuit een interbestuurlijke regietafel, dus niet per sé top down vanuit het Rijk of provincies, is hiervoor een goede optie.** Hierdoor kan er bij het ontbreken van randvoorwaarden (waarvoor Rijk en provincie primair aan de lat staan) ook worden gestuurd op Rijk en provincies, net als op gemeenten. Daarmee is dan sprake van interbestuurlijke gelijkwaardigheid.
4. Het realiseren van huisvesting voor aandachtsgroepen en de bijbehorende zorg en ondersteuning moet een integrale aanpak zijn vanuit meerdere ministeries (VWS, BZK, SZW) waarbij tevens **tegenwerkende wet- en regelgeving wordt weggenomen** (denk aan aanpassen kostendelersnorm en verhuurderheffing).

Bij de aanbieding van het rapport 'Een (t)huis voor iedereen' aan de Tweede Kamer constateerde Minister Ollongren dat het rapport concrete aanbevelingen bevat waarmee een nieuw kabinet vorm kan geven aan integraal beleid gericht op de huisvesting van aandachtsgroepen. Wij hopen van harte dat u deze constatering deelt en doen hierbij een dringend appèl op u om de huisvesting van onze kwetsbare inwoners op de (onderhandelings)tafel te houden. Want iedereen heeft recht op een (t)huis!

Hoogachtend,

Namens de wethouders Wonen en de wethouders Zorg van de G4 en G40

Maarten van Ooijen, wethouder gemeente Utrecht

Maike Veening, wethouder gemeente Almere en voorzitter fysieke pijler G40